

Halden kommune

Arkivkode: C33
Arkivsaksnr: 2008/940-125
Journal dato: 26.02.2019
Saksbehandler: Stein Wilhelmsen

Referatsak

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Hovedutvalg for samfunnsutvikling og kultur		05.03.2019
Utsendte vedlegg		
1	Sluttrapport.	
Medsaksbehandlere		

Opera Østfold - oppfølging utredning av endring i organisasjonsform.

Sammendrag av saken:

Rådmannen viser tidligere sak 2018/29 *Opera Østfold – utrede ny organisasjonsform*.

I sitt brev til Østfold fylkeskommune har rådmannen i sin begrunnelse for å ta organisering av Opera Østfold opp til vurdering, vist til b.la. fylkeskommunens planer for å skille ut teatervirksomheten i Østfold kulturutvikling til et selvstendig rettssubjekt, og at situasjonen for operaen har mange likhetstrekk. Sett i lys av det arbeidet, samt ønsket om å utvikle et tettere samarbeid og samlokalisering mellom Opera Østfold og Det Norske Blåseensemble, er tiden inne for å vurdere å omdanne Opera Østfold til en virksomhet utenfor fylkeskommunen. Rådmannen mener at Opera Østfold er i ferd med å opparbeide en struktur og kompetanse som gjør at organisasjonen er mindre sårbar, selv om den representerer et lite miljø. Halden kommune og Østfold fylkeskommune har i dag en samarbeidsavtale om Opera Østfold. Det er naturlig at begge parter vurderer problemstillingen. Organisering av operaen har vært diskusjonstema helt fra opprettelsen i 2007. Dette er forutsatt i regionalplan for kultur at en i løpet av perioden bør gjøre en vurdering av fremtidig organisasjonsform for Opera Østfold.

Rådmannen har i sin økonomiplan lagt inn opptrapping av vertskommunetilskuddet til kr 1.920.000 i 2019 og kr 2.570.000 i 2020. Rådmannen uttrykker samtidig et mål om å nå opp til 50/50 fordeling med fylkeskommunen i årlig tilskudd i henhold til samarbeidsavtale. Fylkeskommunens budsjetterte bidrag er i 2019 på kr 3.305.000, og i statsbudsjettet for 2019 er det bevilget kr 6.090.000.

Østfold fylkeskommune og Halden kommune har tatt et stort ansvar og løftet operasatsingen. Det jobbes samtidig med å få staten opp på en 70/30 finansiering som er den finansieringsmodellen staten selv har beskrevet for posten. Dette skjer gjennom aktiv dialog i møte med departementet i forbindelse med årlig budsjettsøknad. Oppfølging for å øke den statlige finansieringen er også prioritert i fylkeskommunens politiske påvirkningsarbeid.

Grunnlaget for den nasjonale kulturpolitikken på scenekunstmrådet og statsstøtten til scenekunst har følgende hovedmål:

Å ha scenekunsttilbud av høy kunstnerisk kvalitet, som er mangfoldig, nyskapende og utfordrende og som når hele befolkningen og forvalter kulturarven (St.meld. nr 32 (2007-2008) Bak kulissene).

Dette skal nå gjennom:

- 1. Et profesjonelt tilbud av teater-, opera-, danseforestillinger og andre scenekunstuttrykk over hele landet*
- 2. Høy kvalitet gjennom utvikling og fornyelse*
- 3. Nå hele befolkningen*
- 4. Større mangfold*
- 5. Effektiv ressursutnyttelse*

Overordnede mål for de statlige bevilgningene skal fortsatt være å bidra til at alle kan få tilgang til kunst og kultur av høy kvalitet og fremme kunstnerisk utvikling og fornyelse. Det er videre satt som en forutsetning at kulturinstitusjoner skal drive på en kostnadseffektiv måte. Kravet om mangfold er for 2015 formulert som «å legge til rette for å fremme en stor bredde av stemmer og tilbud» og «å gjøre kulturtilbudet allment tilgjengelige, slik at de som ønsker det gis mulighet til å delta i og oppleve et mangfoldig kulturliv».

Prinsippet om «armlengdes avstand» er en bærebjelke innenfor Norsk kulturpolitikk. Målet er å bygge kulturinstitusjoner som skal ha en fri og uavhengig stemme.

Opera Østfold har opparbeidet en struktur og kompetanse som gjør at organisasjonen i dag fremstår som en solid regional kulturinstitusjon. Opera Østfold har helt fra starten hatt en ambisjon om å levere høy kunstnerisk kvalitet og samtidig nå ut til et bredt publikum. Det har vært en gradvis utvikling og for produksjonen av *Il trovatore* i 2019 er det inngått kunstneriske samarbeid med DNBE, Wermland Opera og Gøteborgsoperan. I tillegg er det engasjert internasjonale solister og kunstnerisk team. Utendørsoppsetningene er besøkt av et bredt publikum samtidig som den kunstneriske kvaliteten og fasilitetene på arenaen nå gir Opera Østfold mulighet for å legge en langsiktig markedsstrategi rettet mot Tyskland med start i 2019. I tillegg produserer Opera Østfold, gjennom hele året, konserter og mindre forestillinger på ulike arenaer som det vanligvis ikke fremføres opera.

I forskningsrapporten *Operasjon Operanasjon* utarbeidet av Telemarksforskning i 2016 ble OØ omtalt som den distrikts,- og regionoperaen i Norge som hadde lykkes best med å produserer på et høyt kunstnerisk nivå samtidig som de har en god lokal forankring.

Dette blir fulgt opp i Scenekunst.no sin artikkel 26. juni 2018

(<http://www.scenekunst.no/sak/norge-et-operaland/>). Hilde Halvorsrød, kritiker i bl.a.

Aftenposten, besøkte samtlige distrikts,- og regionoperaer i løpet av et år og skrev følgende om OØ

«Opera Østfolds Tryllefløyten fremstår som det klare høydepunktet blant de ti forestillingene. Produksjonsteamet har virkelig greid å skreddersy oppsetningen til de begrensingene og ressursene de har til rådighet. De visuelt spektakulære omgivelsene på Fredriksten festning i Halden ble utnyttet til fulle, samtidig som de overvant nesten umulige lydforhold og fikk til et sømløst samspill mellom profesjonelle, frivillige og en rekke medvirkende barn.»

Rådmannen mener det er naturlig at Opera Østfold videreutvikler sine samarbeid med DNBE, Gøteborgopera samtidig som det også stadig skal søkes nye samarbeidspartnere knyttet til ulike prosjekter. Fredrikhaldsfest var en suksess i 2018 og Opera Østfold vil delta aktivt i å utvikle

dette prosjektet i årene som kommer. Utover dette vil Opera Østfold utvikle gode arrangementer og aktiviteter i samarbeid med DKS, barnehager og barneskolene.

En opprettelse av Opera Østfold som et selvstendig rettssubjekt kan styrke organisasjonens arbeid mot etablerte og nye samarbeidspartnere.

Fra statens side blir det i høyere grad en tidligere stilt krav til kulturinstitusjonene om økte egeninntekter. Opera Østfold må derfor arbeide målrettet for å øke sitt publikumsgrunnlag samt profesjonalisere sin sponsorvirksomhet ytterligere.

Gunnar Thon Lossius er engasjert for å gjøre utredning av etablering av Opera Østfold som selvstendig institusjon. Sluttrapport er vedlagt denne sak.

Rådmannen jobber etter fremdriftsplanen og vil til utvalgsmøte 27 mars fremlegge en politisk sak der alle sider av omdannelsen til eget rettssubjekt/organisasjonsmodell vil bli belyst.

Rådmannen fortsetter opptapping av Halden kommune sitt bidrag ihht samarbeidsavtalen i økonomiplan 2021-2025 og i budsjettarbeidet for å bli en likestilt partner på samme nivå som Østfold fylkeskommune. Halden kommune vil i 2020 være oppe på et bidrag på kroner 2 570 000,- Østfold fylkeskommunes bidrag pr 2019 er på 3.305.000,-.

Utredningen av fremtidig organisasjonsform viser at det vil medføre behov for finansiering av kostnader til styrehonorarer, revisjon, regnskap sikring av opparbeidet pensjonsrettigheter mm. Dette beløper seg til ca 600.000 kroner som fordeles likt på Halden kommune og Østfoldfylkeskommune med 300.000 på hver.

Videre anbefales det at aksjekapitalen styrkes kr. 500.000,- i aksjekapital på bakgrunn av at Opera Østfold har opparbeidet en egenkapital på kr. 2.192.498,-. En aksje,- og egenkapital på tilsammen ca 2.700.000,- utgjør i overkant av to avlyste forestillinger. Det betyr 250.000,- på hver part.

Rådmannen vurderer at samlet aksjekapital som fornuftig da Opera Østfold ikke kan sammenlignes med tradisjonelle konsert -og arrangements aktører.

Rapporten tar høyde for at opptrappingen fra Halden kommune også dekker inn økte utgifter knyttet til bortfall av momskompensasjon. Rådmannen vurderer dette som en risiko Opera Østfold selv må ta og anbefaler derfor ikke at tilskuddspartene finansierer dette gjennom økt tilskudd.

Differansen mellom Østfold fylkeskommune og Halden kommune vil utgjøre totalt omlag 1.035.000 kroner inkludert kostnader til styrehonorarer, revisjon, regnskap sikring av opparbeidet pensjonsrettigheter mm.

Samlet vil dette gi et årlig driftstilskudd på omlag 3.605 000,-

Rådmannen vil fremlegge en politisk sak 27 mars som vil omhandle alle forhold ifbm omdannelsen av Opera Østfold til et eget selvstendig aksjeselskap.